

IOANNIS Malpoei medici Andomarensis Tabellae quae Hippocratis Coï libellos tres de Prognoſticis complectuntur.

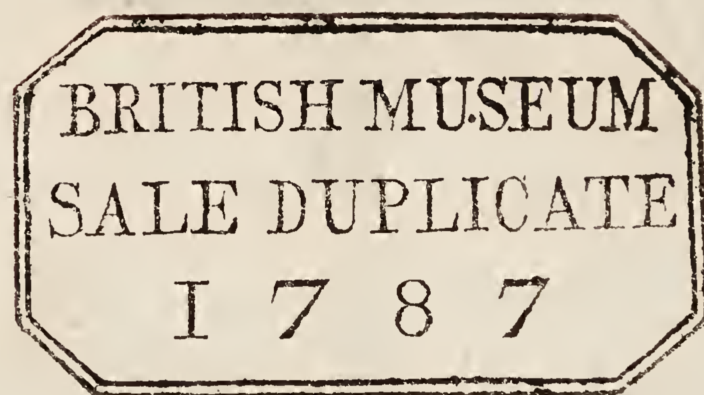
IOANNIS
Malpoei medici An-
DOMARENSIS TABEL-
LAE QVAE HIPPOCRATIS
Coï libellos tres de Prognoſti-
cis complectuntur.

PARISIIS

Apud Martinum Iuuenem, ſub inſigni D. *Chriſto-
phori, è regione gymnaſij Cameracenſis.*

M. D. *L X I I I.*

ILLVSTRISSIMO ET NOBILISS. HEROI PHILIPPO DE SANctaldegōde D.de Norcarmes, vrbis Andomarensis gubernatori, &c. Ioannes Malpoæus S. D.

VOD dudum emerendi fauoris tui gratia facere exoptaueram, heros generosissimè, id me propemodum præstitisse cōfido: quum tibi ingenij sagacitate & acerrimo mētis iudicio præstanti, qui non solùm quæ ante pedes præsentia sunt, & oculis obuia clarè cernis, sed consecutura quoque celerrimè & acutissimè perspicis, eam medicinæ partem quæ medicum prudentia & rerum futurarum præscientia instruit, dedicaui. Quod eò feci libentius, quod mihi persuasum haberem te pro tua singulari sapientia huius artis integritatem contra imperitorū hominum calumnias esse propugnaturū. Cùm enim non rarò vsuueniat vt artem medicam morbi sæuitia & malignitas superant, eámque ob causam malè audiant medici velut officio malè functi, aut futuri euentus ignari, huic quantopere necesse sit medicum in ea parte medicinæ, quæ prognostica tradit, exercitatū esse manifestum est: vt & neminem sese à culpa præstet, & ab interem-

pti ægri ſuſpitione liberet. Quid enim non calumniatur, aut cui conuitium non facit hæc ætas, ſi qua fuit vnquã deprauatiſsima, quæ recte etiam facta malignè interpretari ſolet? Quotus enim quiſque eſt qui poſtquam ope diuina & prudentis medici auxilio conualuit, non ſuam receptam ſanitatem fortunæ tribuat, Deum verò ſummum illum archiatrũ iuſta & peculiari gloria fruſtretur, & medicum debito honore & mercede defraudet? Quòd ſi morbus vel protrahatur, vel hũc inſanabilem mors excipiat, & Deum omnium mortalium æquũ iudicem & vindicẽ iniuſtè accuſant, & medicum immeritis conuitiis onerant, adeò cæca mens eſt imperitæ præſertim multitudinis (cum qua medicis vt plurimum res eſt) iudiciúmque peruerſum. Proinde nobis enitendum eſſe putaui & eam ipſam ob cauſam, vel ob id maximè quòd nobilius quàm cæteri artifices ſortiti ſumus ſubiectum, vt abſolutiſsimè noſtro munere fungamur: & ſignis veluti quibuſdam rerum indiciis, vniuerſam corporis ægrotantis conſtitutionem nimirum commemoratiuis præteritam, demonſtratiuis præſentem, prognoſticis verò futuram artificioſa coniectura deprehẽdamus. Hæc autem prognoſtica, de quibus Hyppocrates tribus libellis pertractat, à nobis ordinis, facilitatis & memoriæ cauſa in tabellas congeſta, maximè neceſſaria ſunt: & medicum, ſi qua alia medicinæ pars, imprimis nobilitant, ſiue ſalubris, ſiue pernicioſus morbus occurrat: hiſce enim medici futura præſentiunt, & morborum decurſum eorúm-

que

que exitium prænuntiant. Quid? quod iisdem etiam signis morborũ coctionem, cruditatem, diem decretorium, salutem & mortem medici rimãtur & peruident? Ad hæc morbi causam, speciem & sedem affectam, sine quibus nec accommoda victus ratio decerni, nec legitima curatio institui potest peruestigant. Id verò si poßit quisquam qui nõ sit politioribus & philosophicis artibus insigniter exornatus, neque longa experientia multarum rerum vsum sibi comparauerit, iam quibusuis carnificibus sceleratißimis, qui se paßim pro medicis venditant, impunè quoscunque occidendi facio potestatem: nec imposterum de huiusmodi nefariis totius naturæ hostibus queror, qui hoc vno, vt auctor est Galenus, à latronibus & siccariis differũt, quod hi in montibus & syluis grassentur, illi verò in vrbibus & priuatorũ ædibus cædem faciant. In quorum capitalem audaciam cùm nulla hactenus lex, nullus magistratus animaduerterit, tuam opem Heros nobiliß. vniuersus medicorum ordo supplex implorat, ne in ea saltem, quam prudenter administras & tutaris republica, ignorantiam scientiæ non modo æquari, sed maximo Reipub. incommodo præferri patiare. Nam quod de aliis artibus in hac nostra ciuitate nulli iudicare permittis, nisi artificibus & vsu peritis in quibus etiam solemne est vt aliquo specimine prius exhibito legitimam artis tractandæ peritiam comprobent, bene institutæ Reipublicæ argumentum est. At de curatione morborum & medicina (quæ est haud dubiè o-

 mnium

mnium artium longè diffcillima) cum iudicant homines prorsus imperiti, & magno vulgi applausu mulierculæ, hac in re non modo indignitas summa est, sed etiam plurimum periculi. Irrũpunt enim hodie, proh dolor, permulti in curationes, ne dicam mactationes ægrorum, vel spretis etiam medicinæ præceptis. Ad hanc rem non vsum, non ingenium, non medicam, aut philosophicam aliquam eruditionem afferunt: sed meram impudẽtiam, cum extrema inscitia & impietate coniunctam. Adde etiam illud, quod quem fructum suo iure repetere debẽt viri graues medici omnium artium genere perpoliti. qui per totum vitæ curriculum magno sumptu nec mediocri valetudinis & temporis dispendio, philosophiæ & medicinæ incumbentes, in quibus disciplinis propè cõsenuerunt, hunc cùm à personatis illis medicis interuerti conspiciũt, & tam nobilis & salutaris artis dignitatem & vtilitatem per fucatos homines prophanari & in hominum perniciem cõuerti, vel ob id maximè & animo, vt debent, anguntur & discruciantur. Hisce igitur barbatenus & pallio philosophis vtinã Deus aliquis tantum naturalis philosophiæ & medicinæ inspirarit, quantum brutis quibusdam animantibus sola natura doctis inditum videmus, inter quas quædam plurimarũ herbarum vires & cognorunt, & mortalibus indicarunt, veluti hyrundines chelidonũ, ciconiæ origanum, columbæ verbenacam, dictamũ cerui, & aliæ alias. Quid? quod bruta non pauca quamuis rationis & cogitationis expertia

sint,

ſint, & neq; ingenio excellẽti, neque multa prudẽtia polleãt, futuri tẽporis mutationes præuidẽt, & ſibi ſentiunt, & nobis vtique præſagiunt. Mergi enim futura in mari tẽpeſtate animaduerſa ſubterfugiunt, & in ſiccã arenam ſeſe recipiunt. Aues plurimę lacuſtres & marinæ ſubinde ſe in aquas mergentes futuræ pluuiæ coniecturã faciunt, quam imminentẽ proſpicientes grues & ardeæ vt ab ea tutæ euadãt nubes altiſſimo volatu ſuperare contendũt. Serenitatẽ verò ſpõdent halcyones cùm in littoribus marinis alas non explicant. Noctua quoque eãdem promittit cùm poſt ſolis occubitum turrium, vel arborum culminibus reſidens lugubriter canit. Quam etiam portendũt corui cùm mira lætitia vocẽ ingeminantes crocitant. Cæterùm huiuſmodi brutorum animantium prænotiones ſiue ab acumine ſenſus ſiue à ſympathia vel alia quadam commotionem virium naturalium præueniant prudens omitto, & quædam de conſilij & inſtituti mei ratione paulo latius explicabo. Cùm ordinem rebus omnibus & memoriæ maximè lumen afferre viderem, qui & hoc quoque comparandis artibus præſtat, vt & animo percipiatur facilius, & memoria fidelius contineantur: protinus hoc opus prognoſticorum omnibus partibus abſolutiſſimum ad vſum priuatum initio mihi in tabellas ordine coëgi. primùm vt meipſum erudirem, deinde vt aliquorum honeſta ſtudia promouerem. Mirum enim quam iucundum, vtile, & pene neceſſarium ſit, firma & perſpicua ſigna ordine per tabellas diſtributa te-

 nere,

nere, quæ in aspectu sint, & veluti in oculos incurrant, quum à medico iudice de salute & morte ægri sententia exquiritur. Hac in re maximè cæteris hominibus præstat medicus, & ad Deum proximè accedit, dum quod est solius omnipotentis naturæ proprium, futura vaticinatur: diem, horam, & propemodum ipsius salutis vel interitus momentum sæpenumero prænunciat. Hæc igitur artis medicæ pars quæ Græcis προγνωστικὴ dicitur, planè diuina est, & diis immortalibus accepta præter alias medicinæ partes referri debet: nam cæteras hac laude potissimum superat, quod in morbis salutaribus ægrum citò, tutò, & alacriter ad optatum bonæ valetudinis finem perducat: in lethalibus verò hominem communit aduersus omnia mortis ineuitabilis terriculamenta, & vix vnquam imparatum vitæ eripi sinit: quo quidem beneficio quid potest homini in hoc mundo agenti morti destinato optabilius accidere? maximè quum non tam referat quomodo quis in lucem editus, in hanc vitam irrepserit, quàm quomodo hinc emigrãs extremum vitæ diem (à quo fœlicitatis vel infœlicitatis exordium sumitur) clauserit. Porrò autem quum de morbi euẽtu præsagiens medicus interdum hallucinetur, & moriatur is quem superstitem futurum dixerat, contrà conualescat, de cuius salute desperauerat, quibus id de causis accidat, nulla vt medico inscitiæ aut improuidentiæ culpa impingi possit enarrabo. Nam tametsi eo quo Hypp. ordine tradidit signa prognostica medicus percurrat,

currat & acri iudicio ſingula perſcrutetur morbi imprimis ſubſtantiam, cauſam morem motum magnitudinem ſymptomata actionũ, ſcilicet læſionem & excrementorum vitium. Ad hæc ægrotantis virium robur, locũ affectum, ſitum, habitum, ætatem, regionis, temporis, & circunflui aëris cõſtitutionem. Denique pharmacorum depellendo morbo congruentium profectum, & ſimilium ægrotorum euentum, nonnunquã tamen licet prædictioni ſæpius reſpõdeat, euentus fallitur, & perit aliquis de quo initio ſecurus fuerat medicus, non diſsimili perſuaſus argumento quo Agricola qui lætas ſegetes conſpicatus, meſſem optimã, quam interdum interuertit calamitas ſibi falsò pollicetur, qui quum etiã ineunte verè arborum flores intueretur, fructus percepturum ſe confidebat, at hi ſubinde ventis adhuc immaturi decutiuntur, vt illi ſolis ardore exuſti quandoque marceſcunt. Quid? quod nec gubernator quantũuis prudens & circunſpectus omnes tempeſtates præuidere poteſt, nec imperator quãlibet artis militaris peritus ſit omnes omniũ hoſtium inſidias precauere. Ita medicum in prognoſtico aliquando errare contingit, nunc propter ægri intemperantiam, aſsidentium errorem, externorum culpam, nunc propter ſubitam turgẽtium humorum in partem aliquã nobilem confluxum, nũc verò propter humanæ naturæ infirmitatem, quæ quum intellectum certis circunſcriptũ terminis acceperit infinitã corporũ aſsiduæ mutationi obnoxium varietatẽ accuratè pernoſcere nõ poteſt. Poſtremò quod

pauci animaduertunt, qui in solã naturã oculos defigũt, in qua rerum futurarũ causas efficientes non abs re condi existimant, quippiam præter naturæ ordinem ab ipso naturæ conditore (vt in aliis plerisque rebus humanis) sic & in morbis sæpe excitatur, quod medicum parum religiosum in errorem pertrahere potest. Multa siquidẽ inuocatus Deus mala tollit & mitigat, multa quoque irritatus immittit & exasperat, causis omnibus naturalibus liber & solutus: quod Ethnicos & Epycureos maximè latuit, qui Deũ esse, aut mortalia curare negãtes, omnia casu nasci & occidere affirmarũt: qua quidem in re non vulgariter Stoicorũ familia delirauit: quæ cùm Deũ ad causas secundas alligasset, illũ negauit aliter agere posse, quàm vt causæ secundæ feruntur, ne fortè ordo naturæ perturbaretur. Sed hos de veritatis via lapsos toto cœlo aberrasse constat, nãque doctrina cœlestis plurima firma testimonia illustribus exẽplis cõprobata profert, in quibus Deus liberationem & auxilium pollicetur afflictis, & se testatur calamitosis ipsum inuocantibus adesse: quibus recensendis supersedeo, ne hæc medicinæ cũ theologia commistio morosioribus quibusdã nimis insulsa videatur. Vale Heros virtutibus & stemmatibus clarissimè, & te Deus omnis salutis author & Christi liberatoris nostri pater æternus, ita regat, vt gubernatio tua tibi & Reip. salutaris & prospera esse posit. Andomari postridie Catharines, anno à partu virgineo 1561.

PROGNOSTICORVM HIPPOCRATIS LIBER PRIMVS

in tabellas congeſtus, per Ioannem Malpoæum Medicum.

Medicum vti prouidētia optimū. Etenim
- AEgros habiturus eſt magis obtemperantes.
- Ad futura multò ante ſe comparabit.
- In ſuſpitionem cædis ægrorum non veniet.

Medicus præſentiēs & prædicēs.
- Præſentia.
- Præterita,
- Futura,
- Ab infirmis omiſſa,
- Quantū affectus corporis vires excedat.
- Si quid eſt diuini in morbo,
- Morituros,
- Victuros:

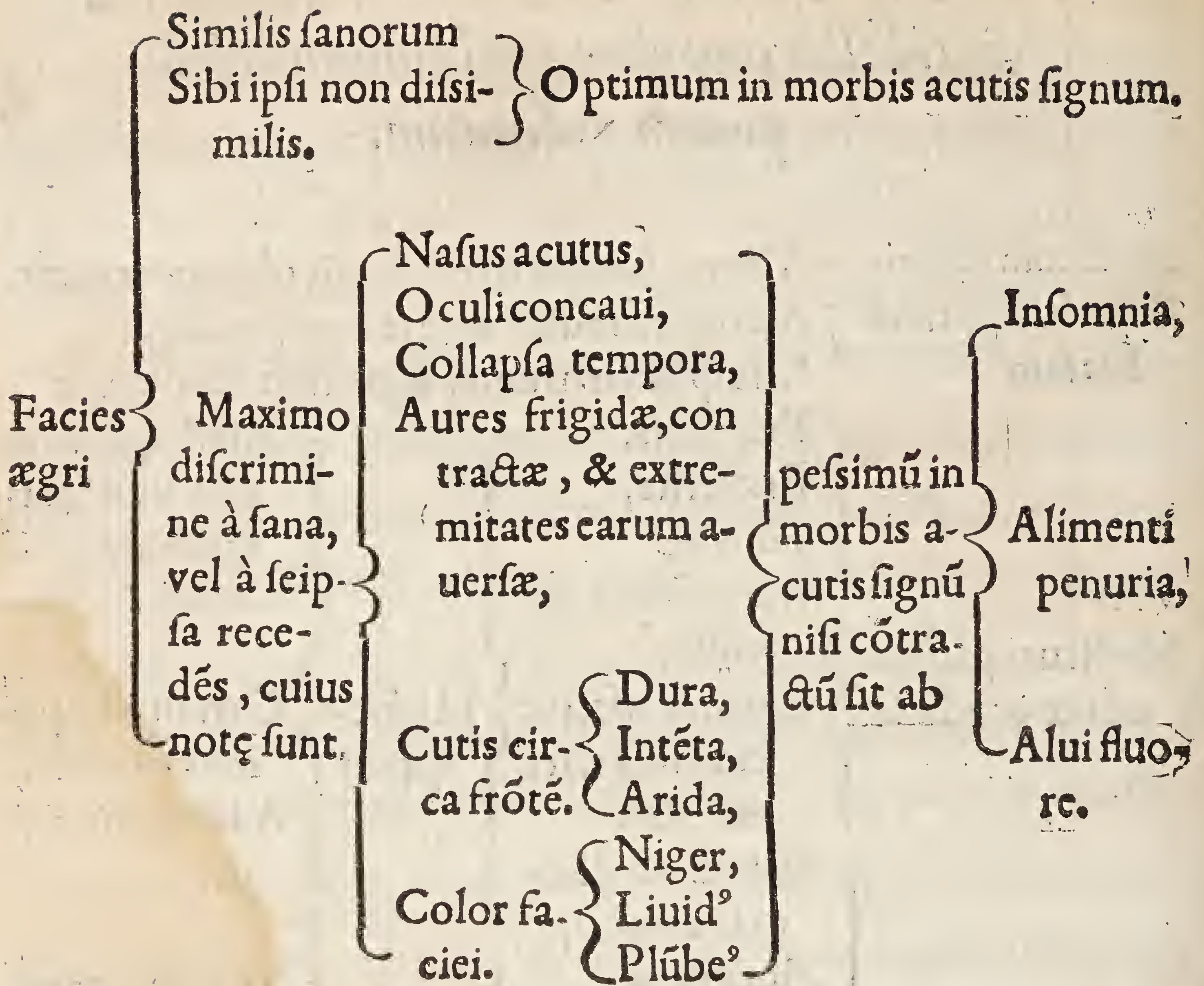
Id cōſequitur
- Nihil quod ægris vſui fuerit ignorare putabitur.
- Curationē optime molietur.
- Admirationi erit:
- Vt fidus commendabitur.

Fieri non poteſt vt omnes ægros ſanitati reſtituat medicus: licet hoc præſtantius eſſet quàm futura prænoſcere.

Aegrotantium quū alij intereant.
- Priuſquam aduocetur medicus,
- Accerſito medico derepente,
- Vbi vnā vixerūt diem,
- Vitam paulo longiori ſpatio extendentes,

Ob id harum affectionum naturas noſcere oportet, quantū corporis viribus ſint ſuperiores.

Notæ ex vultu.

Facies ægri

- Similis ſanorum
- Sibi ipſi non diſsimilis.
  - Optimum in morbis acutis ſignum.
- Maximo diſcrimine à ſana, vel à ſeipſa recedẽs, cuius notę ſunt
  - Naſus acutus,
  - Oculi concaui,
  - Collapſa tempora,
  - Aures frigidæ, contractæ, & extremitates earum auerſæ,
  - Cutis circa frõtẽ.
    - Dura,
    - Intẽta,
    - Arida,
  - Color faciei.
    - Niger,
    - Liuidꝰ
    - Plũbeꝰ
  - peſsimũ in morbis acutis ſignũ niſi cõtractũ ſit ab
    - Inſomnia,
    - Alimenti penuria,
    - Alui fluore.

Talis vultus nõ admodum exitioſus eſt. In

- Morbis diuturnis.
- Terra frigida,
- Hyeme,
- Conſtitutione frigida,
- AEtate ſenili.

Signa ex oculis.

Si oculi
- Lucem fugiant,
- Illachryment præter voluntatem,
- Peruertantur,
- Alter altero minor ſit,
- Albas partes rubentes habeant,
- Venulas lucidas, aut nigras habeãt,
- Sordes habeant,
- Inſtabiles ſint,
- Timidiores exiſtant,
- Cani vehementer,
- Squalentes, obſcuri,
- In quibus album non cõmiſsis palpebris inter dormiendũ apparet, nec ex medicamento vel conſuetudine.

Perniciosa ſigna ſunt & lethalia.

Palpebra
- Contracta,
- Liuida,
- Pallida,

Lethale ſignum.

Labia
- Reſoluta,
- Pendentia,
- Frigida,
- Albicantia,

AEgrum morti proximum ſignificant, maximè ſi præcedẽtium ſignorum aliquod adſit.

A decubitu notæ.

Decubitus ſanorum
- In latus vel
  - Dextrum,
  - Siniſtrum,
- Manus,
- Ceruicem,
- Crura,

  modice inflexa habet.
- Totum corpus molle, & flexibile ſitum obtinet.

Qui decumbit, si
- Supinus iaceat, Manus, Collum, Crura, extenta habeat, — Minus bonum.
- Pronus etiam fiat, De lecto ad pedes delabatur, — magis horrendum,
- Nudos habeat pedes, nec admodum calidos, Manus, Collum, Crura, Inæqualiter disiecta ac nuda habeat, — Malum & angoris signum.
- Hianti ore dormiat, Supinus iaceat, cruribus valde incuruatis, & complicatis, — Lethale.
- Pronus non sic dormire consuetus significat vel — Delirum. / Dolorem locorum circa ventrem,
- Et erigi vult, vel sedere in morbi vigore. In — Omnib⁹ morbis acutis - Malũ. / Pulmonicis - Pessimum.

De signis ex stridore dentium.

Stridor dentiũ per febres præter consuetudinem à teneris contractam significat
- Insaniam, quæ vbi aduenit pernicиosissima nota,
- Mortem.

De vlcere.

Vlcus siue ante morbũ si ue in ipso morbo natũ sit
- Liuidum & siccum,
- Pallidum & siccum,

— Mortem significant.

De ge-

De gesticulatione manuum.

- Qui in
  - Febre acuta,
  - Phrenitide,
  - Pulmonia,
  - Capitis dolore,
    - Manus subinde faciei admouet,
    - Frustra venatur muscas,
    - Colligit festucas,
    - De veste euellit floccos,
    - De pariete stipulas carpit,
      - Malum & exitiale.

De spiratione.

- Spiratio
  - Frequens & parua,
  - Crebrior & magna,
  - Rara &
    - parua,
    - magna,
  - Facilis,
    - Significat
      - Dolorem,
      - Inflammationem partium supra septum positarum,
      - Extinctionem caloris naturalis,
      - Delirium,
      - Natiuum calorem superesse.

De sudore.

- *udo s in orb. ut.*
  - *Vtiles,*
    - *Optimi qui*
      - *In diebus indicatoriis fiunt,*
      - *Febrem faciunt,*
    - *Boni qui*
      - *Per totum corpus eodem modo quo circa caput prodeunt,*
      - *Faciunt vt æger facilius toleret morbum,*
      - *Fiunt guttatim & exhalando,*
  - *Inutiles,*
    - *Mali* — *His contrarij,*
    - *Pessimi*
      - *Frigidi,*
      - *Qui fiũt milij instar tantùm circa*
        - *caput,*
        - *Faciẽ,*
        - *Ceruicem,*
          - *hi cũ febre*
            - *Acuta,*
            - *Mitiore,*
              - *significant*
                - *Mortem,*
                - *Morbi lõgitudinẽ.*

Sudorum quidam fiunt propter
- Corporum exolutionem,
- Inflammationis vehementiam.

De Hypochondriis.

Hypochō-dria
- Salubria quæ
  - Dolore vacant,
  - Mollia &
  - Aequalia
    - Dextra & ſiniſtra parte.
- Inſalubria quæ
  - Inflammatione / Dolore — vexantur,
  - Intenta,
  - Inęqualiter affecta dextra & ſiniſt. parte.
  - Pulſantia quæ ſignificant
    - Perturbationem,
    - Delirium,
    - Furorem, ſi oculi frequenter moueantur.
  - In q̃bus tumor
    - Magnus,
    - Durus,
    - Doloroſus.
    - q̃ periculoſus eſt in parte
      - Dextra magis,
      - Siniſtra minus,
      - Vtraq; maxīe.

A Tumoribus.

Talis hypochondrii tumor ſine phlegmone à principio
- Durus,
- Dolens,
- Renitens,
- Aliquid internū ſimul afficiens.
- proximam mortem denunciat.

Huiuſmodi tumor vbi 20. dies exceſſit, neque
- Quieſcente febre,
- Tumore remiſſo,
- ad ſuppurationē conuertitur.

Tumor

- Tumor omnis aut
  - Humore digesto curatur,
  - Humore manente mutatur in
    - Putredinem,
    - Pus,
  - Sedata febre, phlegmone schirrhosa fit.

- Si tumorē habenti inter primos circuitus
  - Caput dolet,
  - Oculi caligant,
  - Sāguinis è naribus expectāda vtilis eruptio, maximè in minoribus annis 35.

- Tumorū in hypochōdriis & in reliquis ventris partibus
  - Breuiori tēpore finitur & minori cū periculo qui
    - Mollis est,
    - Dolorem non infert,
    - Digitis cedit.
  - Ad suppurationem vertetur, ītra 60 dies quū neq;
    - Febris desinit,
    - Tumor subsidet.

- Tumor significat
  - Periculum mortis qui
    - Durus est,
    - Magnus est,
    - Dolore cruciat.
  - Morbi diuturnitatem qui
    - Mollis est,
    - Sine dolore est,
    - Prementi digito cedit.
    - In quo ex superioribus sedib. sanguinis fluorē expectare oportet.

- Tumores
  - In hypochōdriis,
  - In ventre,
  - Sub vmbilico.
  - faciunt abscessum
    - Frequenter,
    - Rarò,
    - Nunquam.

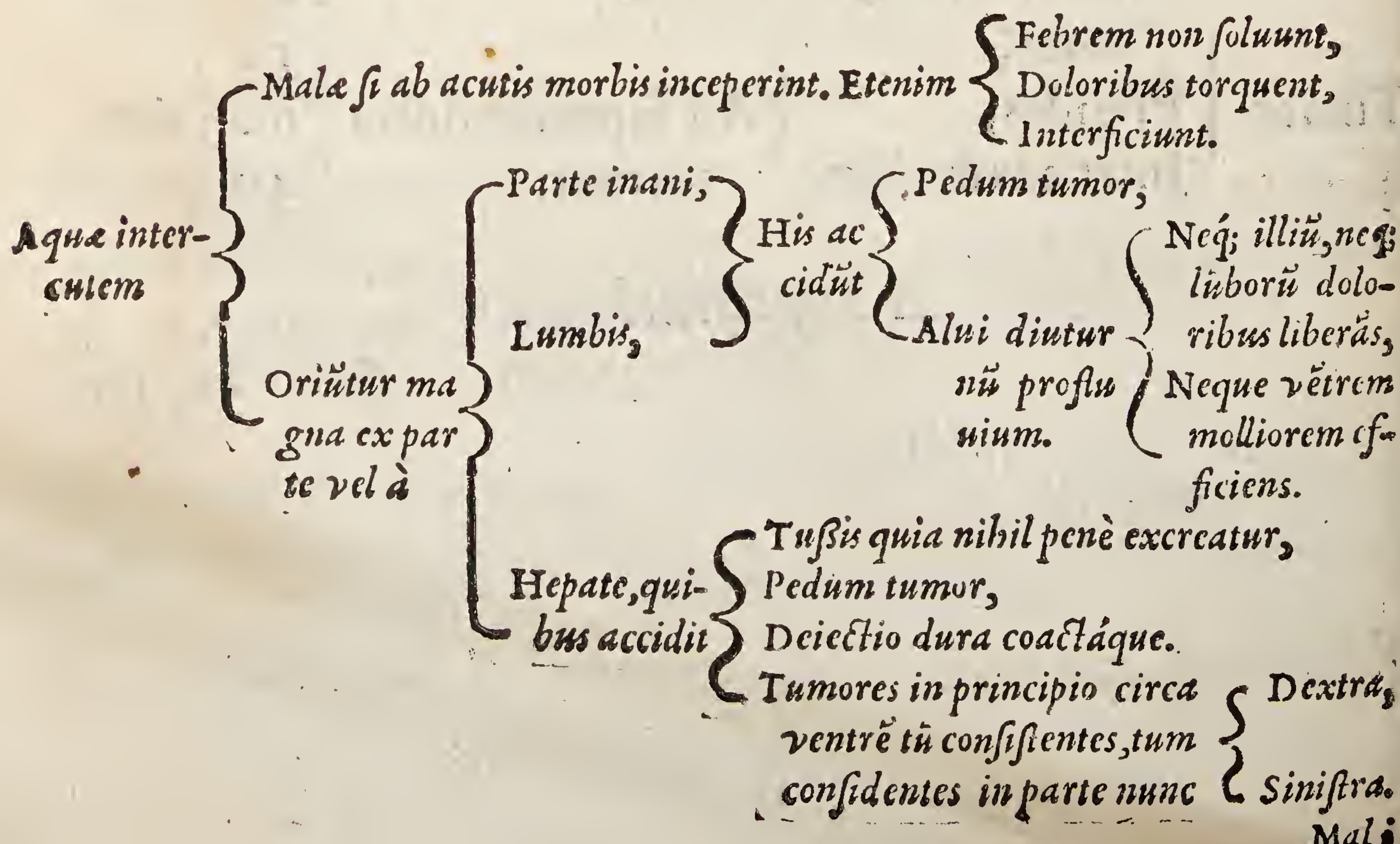
- Tumor
  - Calidus,
  - Frigidus,
  - Inter hos medius,
  - Ad suppurationem vertitur,
    - 20
    - 60
    - 40
    - die.

A Suppuratione.

- **Suppurationum**
  - Optimæ, quæ foras rumpuntur &
    - Extra vertuntur,
    - Paruæ,
    - Quam maximè foras prominentes,
    - Doloris expertes,
    - In acutum fastigiatæ,
  - Malæ quę intrò rumpuntur, inter quas optimæ quæ
    - Cum exteriori sede nihil cõmunicant,
    - Contractæ,
    - Doloris expertes,
    - Totum externũ locum concolorem habent.
  - Pessimæ quę intrò & foras erumpunt,
    - Magnæ,
    - Latæ,
    - In fastigium acuminatæ.
- **Pus**
  - Optimum
    - Album,
    - Læue,
    - AEquale,
    - Non fœtidum.
  - Pessimum, Huic contrarium.

LIBRI SECVNDI PROGNOSTICOrum Hippocratis tabellæ, per Ioannem Malpoæum Medicum.

De *Aqua intercutem.*

- *Aquæ intercutem*
  - *Malæ si ab acutis morbis inceperint.* Etenim
    - *Febrem non soluunt,*
    - *Doloribus torquent,*
    - *Interficiunt.*
  - *Oriũtur magna ex parte vel à*
    - *Parte inani,* / *Lumbis,* — *His accidũt*
      - *Pedum tumor,*
      - *Alui diuturnũ profluuium.*
        - *Neq; illiũ, neq; lũborũ doloribus liberãs,*
        - *Neque vẽtrem molliorem efficiens.*
    - *Hepate, quibus accidit*
      - *Tußis quia nihil penè excreatur,*
      - *Pedum tumor,*
      - *Deiectio dura coactáque.*
      - *Tumores in principio circa ventrẽ tũ consistentes, tum considentes in parte nunc*
        - *Dextra,*
        - *Sinistra.*

Mali

Mali morbi signum si { Caput, Manus, Pedes, } frigida sint { Ventre Lateribúsque } calentibus.

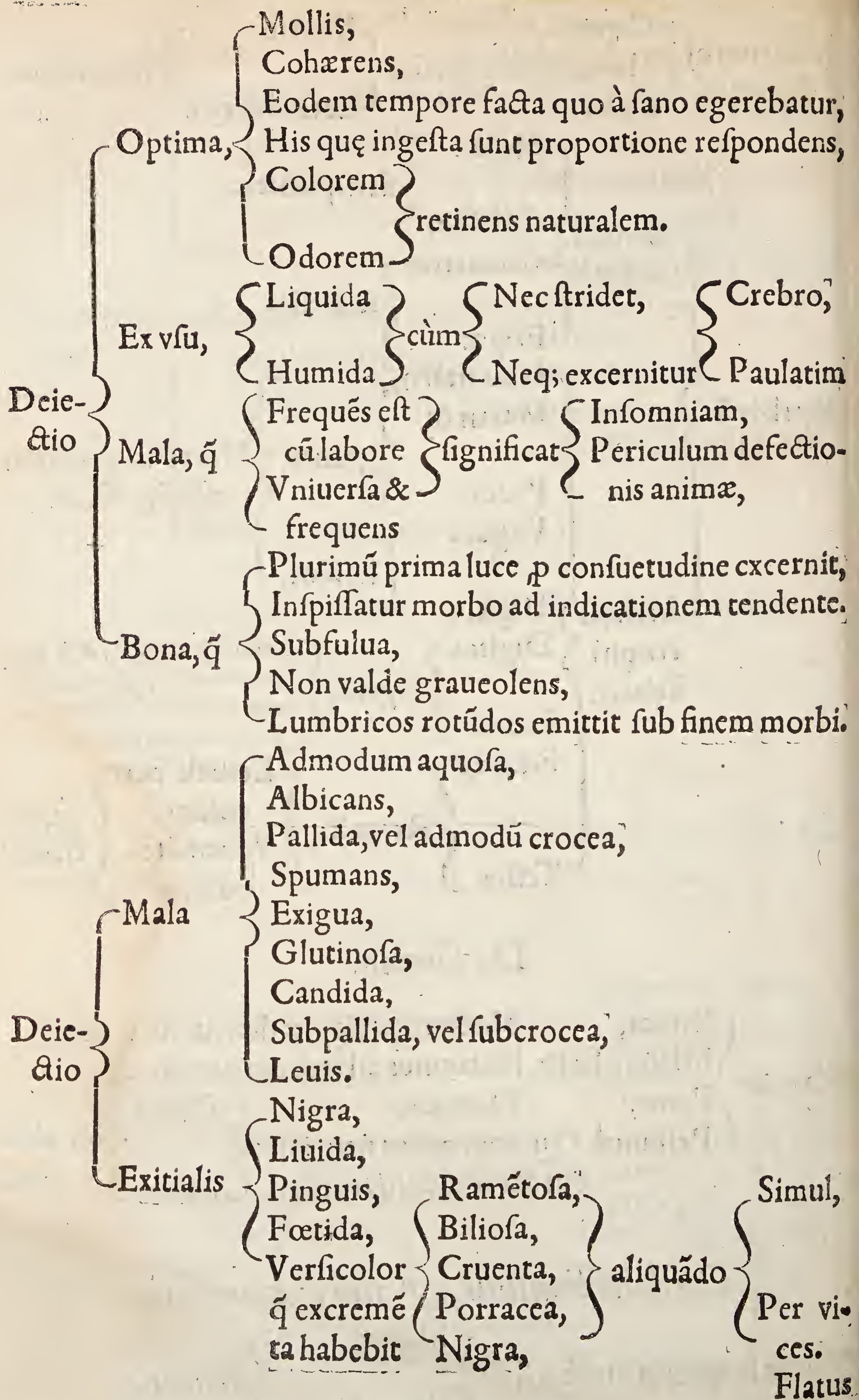
Morbi cõstitutio
- Bona, si corpus
  - { Mole, Calidum } sit æqualiter.
  - { Conuertat, Erigat } se facilè.
- Mala, si corpus habeat.
  - Grauitatem, Manus & Pedes graues, Vngues Digitos liuidos, { Mortẽ in ꝓpinquo esse significat.
  - { Digitos, Pedes } nigros, { *Periculũ portendit, at si æger facilè morbũ sustinet, aliis signis salubribus existentibus, suppuratio expectanda est.*
  - { Pudẽda, Testes } Retracta, { Lethale periculum, Vehemẽtes dolores } significãt.

De *Somno.*

Somnus
- Bonus, Nocturnus vigiliæ diurnæ succedens,
- Minimè lædit, Matutinus ad tertiam partem diei,
- Peior, Diurnus,
- Pessimus, Qui neq; noctu neq; interdiu accedit, cuius causa { Dolor, Labor } hĩc delirium.

De *deiectionibus, & alui excrementis.*

Venter in quouis morbo si sit { Mollis, Corpulentus, } Bonum.

- Deiectio
  - Optima,
    - Mollis,
    - Cohærens,
    - Eodem tempore facta quo à ſano egerebatur,
    - His quę ingeſta ſunt proportione reſpondens,
    - Colorem / Odorem — retinens naturalem.
  - Ex vſu,
    - Liquida / Humida — cùm
      - Nec ſtridet, / Neq; excernitur
        - Crebro,
        - Paulatim
  - Mala, q̃
    - Frequẽs eſt cũ labore / Vniuerſa & frequens — ſignificat
      - Inſomniam,
      - Periculum defectionis animæ,
  - Bona, q̃
    - Plurimũ prima luce ꝓ conſuetudine excernit,
    - Inſpiſſatur morbo ad indicationem tendente.
    - Subfulua,
    - Non valde graueolens,
    - Lumbricos rotũdos emittit ſub finem morbi.

- Deiectio
  - Mala
    - Admodum aquoſa,
    - Albicans,
    - Pallida, vel admodũ crocea,
    - Spumans,
    - Exigua,
    - Glutinoſa,
    - Candida,
    - Subpallida, vel ſubcrocea,
    - Leuis.
  - Exitialis
    - Nigra,
    - Liuida,
    - Pinguis,
    - Fœtida,
    - Verſicolor q̃ excremẽta habebit
      - Ramẽtoſa, / Bilioſa, / Cruenta, / Porracea, / Nigra, — aliquãdo
        - Simul,
        - Per vices.

Flatus

- Flatus
  - Optimus, qui
    - Neque ſtrependo
    - Neque pedendo, } emittitur.
  - Peſsimus, qui
    - Includitur,
    - Reuoluitur.
  - Qui cum ſtrepitu non ſponte e-miſſus exit, ſignificat ægrum
    - Dolere,
    - Delirare.

- Murmur circa hypocondria,
  - Si cũ ſtercore & vrina excernitur ſoluit recentes.
    - Dolores,
    - Extuberãtias, } inflãmationis expertes.
  - Si ad inferiores ſedes, licet non tranſierit, deuoluatur. } Iuuat.

De vrinis.

- Vrina
  - *Optima, In qua per totũ morbi decurſum ſedimentum eſt*
    - *Album,*
    - *Leue,*
    - *AEquale* } *ſecuritatẽ & morbũ breuem ſignificat.*
  - *Minus bona, quæ aliquando*
    - *Pura mingitur,*
    - *Sedimentũ habet*
      - *Album*
      - *Leue* } *diuturnioris & minus ſecuri morbi indicium.*
  - *Subrubra, In qua ſedimentũ eſt*
    - *Subrubrũ,*
    - *Leue,* } *Diuturniorem ſuperiore morbum, at ſalubriorẽ fore declarat.*
  - *Mala, In qua ſedimentum eſt*
    - *Craſſum,* — *Malum:*
    - *Farmaceum,* — *Deterius:*
    - *Laminoſum,*
    - *Valde tenue &* — *Vitioſum:*
    - *Valde candidum,*
    - *Furfuraceum.* — *Deterius.*
  - *In qua nebulæ ſuſpẽſæ ſunt,*
    - *Albæ, Bonæ maximè quũ deorſum*
    - *Nigræ, Malæ maximè quũ ſurſum* } *feruntur.*
  - *Crudi morbi index*
    - *Ruffa &*
    - *Tenuis.*
  - *Pernicioſiſsima*
    - *Fœtida,*
    - *Aquoſa: in pueris,*
    - *Nigra: tum in viris, tum in mulieribus:*
    - *Craſſa.*

- *Quæ longo tēpore permanet*
  - *Tenuis,*
  - *Cruda,*
  - *sub diaphragmate abſceſſum expecta, ſi reliqua ſigna ſalubria ſint.*
- *In qua pinguedo telis aranearū ſimilis innatat, colliquationis eſt index.*

Quum veſica ægrotat vrina nota eſt
- Non totius corporis,
- Sed ipſius duntaxat veſicæ.

De Vomitu.

Vomitio
- Optima
  - Pituita ac bile permiſta,
  - Non multa,
  - Non craſſa.
- Deterior, Syncerior.
- Mala
  - Porracea,
  - Liuida.
  - Nigra,
  - Qua oēs reiiciuntur colores, exitiale admodū.
- Liuida cum odore
  - Graui,
  - Subputrido,
  - Fętido.
  - Deterrima.

De Sputo.

Sputū in pulmonis coſtarúmque doloribus.
- Bonum
  - Quod citò / Quod facilè — expuitur.
  - Quod flauo valde permiſtum eſt.
- Malū
  - Quod multò poſt principiū doloris expuitur,
  - Quod flauū eſt aut ruffum,
  - Quod multam tuſſim inducit,
  - Quod non valde permiſtum eſt,
- Peius
  - Flauum merum,
  - Album,
  - Viſcoſum,
  - Rotundum.
  - Viride valde.
  - Pallidū ſiue eruginoſum,
  - Spumoſum.
- Peſſimū
  - Nigrum ſyncerum,
  - Si nihil expurgetur, neque pulmo eiiciat, ſed plenius in gutture ferueat.

Sputum

Sputum in pulmonis morbo { Salutare, Minus securum, Malum, Pessimũ, Optimũ, } quod { In principio morbi flauũ cui paulũ sanguinis admixtũ est emittitur, Septimo die, aut posteri⁹ reiicitur, Dolorem non mitigat, Nigrum, Dolorem placat.

De Grauedine & Sternutamento.

Grauedines & sternutamenta præire vel subsequi } In { Morbis qui in pulmone fatigant, Aliis morbis exitiosis, } Malum.

De Suppuratis & purulentis.

Dolor thoracis qui non sedatur { Sputi purgatione, Ventris subductione, Venæ incisione, Medicamento, Victus ratione, } In suppurationẽ vertitur.

Suppuratio erumpens sputo adhuc bilioso apparente admodum perniciosa siue bilis { Seorsum, Vnà cũ pure } expuatur.

Si enim à die morbi septimo inceperit pus ab huiusmodi sputo procedere, timendum ne quarto decimo die moriatur.

Bonæ spei signa, si æger { *Bene sustinet morbum, Facile spirat, Dolore leuatus est, Sine difficult. screat, Corpus inæqualiter molle et callidum habet, Siti non infestatur. Vrinam, Alui sedimina, Somnos, Sudores,* } *probè respõdentia habeant.* } *horũ si* { *Nullum desit,* / *Adsint* { *Aliqua* / *Aliqua non* } } *æger* { *Nequaquam morietur.* / *Die ad summum 13. morietur.* }

Signa

Signa mala si
- Intollerabilis est morbus,
- Halit⁹ magnus & frequẽs est,
- Non est mitigatus dolor,
- Vix sputum redditur,
- Sitis vehementer cruciat,
- Febris inæqualiter corpus (afficit,
- Vẽter / Latera — vehemẽter calẽt,
- Manus / Pedes — frigore afficiũtur
- Vrina / Alui excrementa / Somni / Sudores — periculũ minantur.

— Quicquid horũ dicto sputo superuenerit, ægrũ moriturũ significat, — Nono / 10 / Pri⁹ 14 — die.

Suppurationũ aliarum quædã rumpuntur die
- 20 / 30 — Si protinus ab initio fuit vehemẽs & cõtinẽs. — Dolor, Tussis, Spirit⁹ difficultas, Sputi excretio,
- 40 / 60 — Puris eruptionem præit. — Dolor, Spirãdi difficultas, Screatio.

Spurationis initiũ ab eo die putãdum est quo quis primũ aut
- Febricitauit,
- Inhorruit,
- Grauitatẽ sensit illius partis quam dolor infestabat.

— Ex hoc tẽpore puris eruptionẽ expectare oportet.

Suppuratio in altera thoracis parte dũtaxat erit, si
- Alterum tãtum latus dolore cruciatur,
- Alterum latus altero calidius est,
- In latus oppositum decumbens onerari se aliquo pondere sentiat.

Suppurati

Suppurati his indiciis deprehenduntur, si
- Febris non dimittit.
- Febris interdiu lenior, noctu vehemẽtior est,
- Tussiẽdi cupiditas est, sed nihil penè expuitur,
- Oculi cauantur,
- Malæ rubent,
- Vngues in manibus curuantur,
- Digiti summi calent,
- Pedes tument,
- Cibi fastidium est,
- Pustulæ ex toto corpore erumpunt,
- Spiritus maiori cum difficultate trahitur.

Quæ sequuntur notæ perquam salubres sunt, & celeriter hominem liberant. Ab his securitatem quoque pollicentur quæ ad ipsas proximæ accedunt.

Hi suppurati potissimum supersunt
- Quos febris eodem dimisit die post eruptionem,
- Qui cibum citius appetunt,
- Qui siti liberantur,
- Quibus aluus exigua quædam & figurata reddit
- Qui pus eiiciunt
  - Album,
  - Leue,
  - Simplici colore,
  - Sine pituita,
  - Sine dolore,
  - Sine magna tussi.

Supparato certum periculum est, si
- Febris non quieuit,
- Febris post quietem repetit,
- Sitis est,
- Cibi fastidium,
- Venter liquidus,
- AEger screat
  - Liuidum pus.
  - Pallidum pus.
  - Spumantem pituitam.

Quibus accidunt
- Hæc omnia, seruari non possunt.
- Non omnia
  - Alii moriuntur,
  - Alij post longa temporum interualla sani euadunt.

De Abſceſſibus.

- Quibus peripneumonicis Abſceſſus
  - Secundũ aures oriũtur,
  - In partibus inferius ſuppurantur,
  - Fiſtulam efficiunt,
  - His ſecunda valetudo cõtingit.

- Eiuſmodi abſceſſus expectandi ſunt in quibus
  - Febris non conquieſcit,
  - Dolor non mitigatur,
  - Sputum non pro ratione eiicitur.
  - Aluus non excernit
    - Bilioſa,
    - Liquida,
    - Syncera,
    - Solutu facila.
  - Vrina admodũ pauca multa ſedimina habet
  - Reliqua ſigna ſecuritatem pollicentur.

- Abſceſſus eueniunt in partib⁹
  - Inferius, quibus inflammata fuerint hypochondria,
  - Superioribus quib⁹
    - Ilia molliora
      - Neq; tumore
      - Neq; dolore
      - infeſtãtur.
    - Spiritus difficultas pro tempore ſine vlla euidenti occaſione quieſcit.

- In vehementi & periculoſa peripneumonia
  - Vtile ſi
    - In cruribus naſcantur abſceſſus,
    - Sputum cruentum aut flauum in pus conuerſum.
    - Facilè expuatur,
  - Inutile cũ periculo claudicationis ſi
    - Neque ſputũ probè excernitur,
    - Nec vrina bonum habet ſedimentum.

- Delirij aut mortis periculum eſt, ſi
  - Abſceſſus qui ſubſederunt repetunt,
  - Non prodeat ſputum,
  - Perſeueret febris.

- Abſceſſus ſubſident & citò ceſſant propter
  - Humoris tenuitatem,
  - Partis raritatem,
  - Ambientis aëris caliditatem,
  - Medicamenti vehementiam,
  - Virium ægri robur.

Ex

Ex ſuppurationibus	Ex peripneumonia Cæteris quæ in auribus infeſtant.	Moriuntur ferè	Seniores, Iuniores.

Dolores qui cum ſebre affligunt circa lumbos & inferas ſedes, ſi attigerint præcordia & reliqua ſigna ſint	Mala Bona	æger	Morietur, Puruletus fiet.

Quum vruntur ſuppurati	Seruãtur quibus pus effluxerit	Purum, Candidum, Sine fœtore.
	Pereunt quibus fluxerit pus	Subcruentum, Cœnoſum.

Ex Veſica notæ.

Affectus quo veſica	Dura eſt, Dolore vexatur, Cum febre continua, Dura & coacta excernente aluo,	Exitioſus eſt in 1. circuitu.	
	Vrinam excernit purulentã quæ ſedimentum habet	Candidũ, Læue.	Salubris.

Id pueris à ſeptimo anno ad quintumdecimum accidere ſolet.

LIBRI TERTII PROGNOSTICOrum Hippocratis tabulæ per Ioannem Malpoæum medicum.

De Febribus.

Febres iiſdem numero diebus indicantur ex quibus homines	Superſunt, Intereunt.

Febres	Simpliciſsimæ & ſignis firmatæ ſecuriſsimis. Maligniſsimæ & ſignis periculoſiſsimis affligentes.	die quarto vel citius	Deſinunt, Interficiũt.

D 2 Inſultus

Insultus febrium finitur 1° 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 die 4 7 11 14 17 20 24 31 34 40 44 51 54 60

Insultus febrium finitur	1°	4
	2	7
	3	11
	4	14
	5	17
	6	20
	7	24
	8	31
	9	34
	10	40
	11	44
	12	51
	13	54
	14	60

(die)

Non integris numeratur diebus { Supputatio hæc, Annus, Mensis, } Nam { *Tres septenarij viginti circũscribuntur diebus.* *Cõstat trecẽtis & 65 diebus, quarta parte diei & propemodũ cẽtesima.* *Minor 27 diebus, & maior 29.* }

Discernere à principio morbos qui spatio finiuntur. { *Longiori* *Breuiori* } *Est* { *Difficilius* *Facilius* } *Quod horũ principia* { *Similia sint* *Maximis distinguãtur notis.* }

Morbis breuissimo tẽpore iudicãdis correpti, quia dissimilia habẽt principia facile dignoscũtur: Nam { Ad sanitatẽ tendentes { Facile spirant, Non dolent, Dormiunt noctu, Et reliqua signa securitatẽ pollicentur. } Perituri { AEgrè spirant, Delirant, Vigilant, Et cętera signa pessima habẽt. } }

Numerandũ ad iudicationem { *In febribus* { *Continuis* *Intermittẽtibus* } *In puerperis febricitantibus* } A { *Primo die per quaternarios,* *Prima accessione ad alias.* *Die partus.* }

De Affectibus qui in capite, ore, & faucibus affligũt.

Capitis dolor vehemens & continuus cũ febre si fuerit { *Cum aliquo ex indiciis exitiosis, Lethalis admodũ,* *Cũ indiciis salubribus à prĩcipio ad vigesimũ diẽ in* { *Iunioribus 55 annis* *Seniorib.* } *Expectabis* { *Sanguinis eruptionẽ è narib⁹ maxime cũ dolor fuerit* { *Recens,* *Vehemens,* *In fronte,* *In temporibus.* } *Suppurationem vel abscessum ad inferas sedes.* } }

Auriū dolor acutus cū febre continua, periculū adfert
- Delirij,
- Mortis subitæ,

Si
- Cerebrū in cōsensum adducatur,
- Fluxio dolorē cōmitēs ī cerebrū irruperit

Intereunt ab hoc morbo
- *Iuuenes septimo die aut citius,*
- *Senes multò tardius quos recidiuæ morborū subinde interimunt,*

Quia
- *Antequā suppurentur febris & deliriū ob biliosum temperamentum accidit.*
- *Euadūt tamē, si pus candidū expuant, accedentibus aliis signis salubribus.*
- *Non æquè magnas febres experiuntur, neque adeo insaniunt.*

Si febricitanti fauces exulcerentur prauo aliquo succedente signo, in periculo hominem versari denuntiandum est.

De Angina.

Angina
- *Grauißima 1. 2. 3. aut 4. die enecans, in qua*
  - *Nec in ceruice*
  - *Nec in faucibus*
    - *Cōspicuū aliquid apparet scilicet*
      - *Color,*
      - *Calor,*
      - *Tumor,*
        - *præter naturā*
  - *Dolor vehemens est,*
  - *Spirationis difficultas.*
- Superiore nō minꝰ periculosa paulo longius spatiū habens, quæ
  - Dolorem alteri similem infert,
  - Tumorem,
  - Ruborem
    - vehemētem in faucibus excitat.
- Diuturnior, in qua
  - Fauces,
  - Ceruix,
    - rubent.
- Salubris in qua
  - Ceruix
  - Pectus
    - traxerunt ruborem.
  - Erysipelas nō ad interiora recurrit, nāque ad pulmonem versa efficit, vel
    - Dementiam.
    - Suppurationē.
  - Rubor quam maximè foras vertitur.

Mortis aut recursuræ anginę indicia quū
- Nec diebus decretoriis deletur Erysipelas.
- Neque in exteriores partes conuertitur tumor,
- Neque facilè pus screat,
- Et leuis & à dolore immunis videtur
  - AEger.

De Gurgulione.

Gurgu-

Gurgulio cũ tumore rubeſcens
- Nec ſecetur,
- Nec ſcarificetur
  - Etenim ei accidit
    - Inflammatio.
    - Sãguinis fluor.
- Sed aliis medicamentis extenuetur,
- Aluus ſubducatur,
- Demum vna nominata cuius ima pars craſſa & rotunda, ſumma verò tenuis videtur, intrepidè pręcidatur.

Signa Febrium non determinato loco affecto.

Recidiuã habẽt febres quæ conquieſcunt
- Neque ſalutaribus notis apparentibus,
- Neque in diebus decretoriis.

Febris ex qua æger liberari poteſt, progatur propter
- Aliquã partem affectam curatu difficilem,
- Humores crudos, craſſos, incoctóſque, quibus natura medetur, vel per
  - *Abſceſſũ qui magis & citius naſcitur in his qui 30. annos nõ exceſſerũt, idque poſt vigeſimum diem.*
  - *Cõcoctionẽ quæ fit excretione per*
    - *Aluũ raro.*
    - *Vrinas frequentius.*
- Cõmiſſum aliquot
  - AEgri,
  - Aſsidentium,
  - Medici.
- Aliquã exteriorem cauſam, videlicet
  - Tempus,
  - Regionem,
  - Conſtitutionem,
  - Domicilium prauum,
  - Moleſtias,
  - Solicitudinem,
  - Angorem, &c.

Humores
- *Calidiores,*
- *Frigidiores,*
- *Calidiores,*
- *Frigidiores,*
  - *cum ægri viribus*
    - *Vehemẽtioribus,*
    - *Debilioribus,*
    - *Imbellibus,*
    - *Fortibus.*
      - *morbũ creant qui ĩdicatur*
        - *Per excretionem,*
        - *Minimè, ſed corrumpit ægrũ, aut perquã lõgo temporis ſpatio vix concoquitur.*
        - *Per abſceſſum.*
        - *Per abſceſſum.*

Febribus
- *Continuis,*
- *Interpellatis & errabũdis cùm Autũnus proximus eſt.*
  - *ſolet ſuperuenire*
    - *Abſceſſus,*
    - *Quartana.*
      - *his maxime qui*
        - *30 ãnis minores ſunt,*
        - *30 annum agunt, aut exceſſerũt.*

Abſceſſus hyeme
- Magis accidunt,
- Serius finiuntur,
- Non facilè reuertuntur.

De Vomitione spontanea.

- Bilē vomet in febre no nlethali
  - Citò cui
    - Caput dolet,
    - Ante oculos obscura quædā versantur,
    - Cordis dolor accidit.
  - Citius qui
    - Horruerit,
    - Inferiores præcordiorū partes frigore affectas habuerit.
  - Citissimè qui eo tempore
    - Ederit / Biberit — quippiam.

- Si capitis dolor incipit ægrotationis
  - primo die, tertio die quod fit plerunque, quinto die reliquis ex proportione respondentibus — *Ingrauescit* — quarto, quinto — *Indicatur* — septimo, nono aut vndecimo, 14

- Hæc contingere solent
  - Viris / Mulieribus — in tertianis maxime,
  - Iunioribus
    - Tertianis,
    - Continuis,
    - Tertianis synceris — præcipuè.

- Si cui in febre nō exitiosa
  - Caput dolet,
  - Oculi
    - Obscuras imagines vidēt,
    - Caligatione hebetantur,
    - Splendentia quędā cernere se putant.
    - Sponte lachrymentur.
  - Prę cordis dolore in alterutra parte præcordia tenduntur sine dolore, sine inflammatione.
  - — accidit
    - Sāguinis è naribus fluor iunioribus,
    - Vomitus 30 annū agentibus aut superantibus.

De Conuulsione.

- Cōuulsio pueris qui nōdum septimū annum excesserunt accidit si
  - Febre acuta corripiūtur, / Aluus nihil deiiciat, / Somnus nō accedat, / Terreantur, — Causæ.
  - Fleant,
  - Color efficiatur modo
    - Pallidus, / Liuidus, / R[...] — Indicia.

Morituros & cōualituros ex omnibus signis cōiectare oportet. Nam vnum signum.
- Malū vehemēs
- Bonū,

A multis vincitur
- Bonis,
- Malis.

Hæc intelligit Hipp. de morbis &
- Acutis,
- His qui ab ipsis nascuntur.

Qui rectè prænoscere volet
- *Perituros,*
- *Superstites futuros,*
- *Quibus morbus lōgo* / *Quibus breuiori* — *spatio finietur*

expēdat
- *Signorū inter se collatorū vires*
  - *Aliorum,*
  - *Vrinæ,*
  - *Sputi*
    - *purulēti,*
    - *biliosi.*
- *Superueniētiū morborū īpetū.*
- *Morborū populariter grassantiū,* / *Temporū anni.* — *cōditionē.*

Signa quouis anno & tempore
- Mala,
- Bona,

denuntiant
- Malum siue tumorem.
- Bonum siue bonā spem.

Nullius morbi hic non descripti nomen desiderandum est: Nam omnes qui in dictis temporum spatiis morbi indicantur, iisdem quoque indiciis discernuntur.

PROGNOSTICORVM HIPpocratis in tabellas per Ioannem Malpoæum redactorum Finis.

